

## **Predgovor godišnjem izvješću o tržišnom natjecanju za 2023.**

### **Margrethe Vestager, izvršna potpredsjednica i povjerenica za tržišno natjecanje**

Kad pogledamo što se sve dogodilo 2023., teško je razdvojiti naša postignuća od trajnih posljedica krize. Rat u Ukrajini izbio je odmah nakon globalne pandemije, a njihove posljedice i dalje osjećamo, zbog čega je Europska komisija svoje napore morala usmjeriti i na provedbu kriznih mjera i na ostvarivanje naših dugoročnih ciljeva politike.

Srećom, u politici tržišnog natjecanja, ali i u drugim područjima, mogli smo se posvetiti i jednom i drugom. Kad je riječ o kriznim situacijama, prošla je godina bila još jedna iznimna godina u području kontrole državnih potpora. Doneseno je više od 200 odluka na temelju Privremenog okvira za mjere državne potpore u kriznim situacijama uzrokovanim bolešću COVID-19 i Privremenog okvira za krizne situacije i tranziciju nakon ruskog napada na Ukrajinu. Uz to smo u vrlo aktivnom sektoru državnih potpora donijeli više od 600 odluka.

Puno posla imali smo i u sektoru protumonopolske politike i kartela. Donijeli smo pet odluka, izdali šest obavijesti o utvrđenim činjenicama i proveli sedam nenajavljenih inspekcijskih pregleda. Među njima je nekoliko značajnih predmeta, kao što je novčana kazna protiv *Intela* zbog zlouporabe vladajućeg položaja na tržištu središnjih procesorskih jedinica za računala ili prva odluka o kartelu u sektoru obrane.

Kad je riječ o kontroli koncentracija, povećanje broja spajanja i preuzimanja zbog krize dovelo je do još jedne iznimno naporene godine za Komisiju. U 2023. donijeli smo 333 odluke o koncentracijama, a 271 koncentracija odobrena je primjenom pojednostavnjenog postupka. Komisija je intervenirala u 11 predloženih preuzimanja i zabranila jedno predloženo spajanje (preuzimanje društva *eTraveli* od stane društva *Booking*). Posebnost je bio predmet *Illumina/GRAIL*, na kojem smo, unatoč našoj zabrani u prethodnoj godini, i dalje trebali raditi zbog mjera za uspostavljanje prethodnog stanja kojima je društvu *Illumina* naloženo da poništi transakciju.

Usporedno s navedenim aktivnostima Komisija je nastavila provedbu političkih prioriteta koje je iznijela 2019., na početku svojeg mandata. Kad je riječ o digitalnoj tranziciji, pandemija je taj proces samo ubrzala. Zbog toga je još važnije da EU donese odgovarajuće politike kojima se osigurava otvorenost, neograničeno tržišno natjecanje i sigurnost naših digitalnih tržišta na način koji je u interesu europskih potrošača i poduzeća. Bez obzira na krizu, posljedice klimatskih promjena imaju stvaran učinak na Europu i svijet i jasno pokazuju da trebamo nastaviti s prelaskom na nultu neto stopu emisija.

Rad na važnim projektima od zajedničkog europskog interesa nastavio se 2023. Odobrene su državne potpore u iznosu do 1,2 milijarde eura za istraživanje, razvoj i prvu industrijsku primjenu naprednih tehnologija računalstva u oblaku i računalstva na rubu mreže, u čemu je sudjelovalo sedam država članica i 19 poduzeća, uključujući mala i srednja poduzeća. Ti revolucionarni projekti omogućit će velik napredak u tehnologijama obrade podataka i proizvesti pozitivne učinke prelijevanja u Uniji kao cjelini.

Naravno, kad je riječ o zelenoj tranziciji, politika tržišnog natjecanja nije najvažniji alat Europske komisije, ali ima važnu ulogu u smanjenju emisija ugljika u EU-u. U 2023. državnim potporama u okviru TCTF-a na razne je načine pružena potpora djelovanju EU-a u području dekarbonizacije i klime, među ostalim za prelazak na vodik iz obnovljivih izvora u europskoj industriji čelika, za energiju vjetra na moru i za pomoć rudnicima ugljena u kontekstu napuštanja fosilnih goriva u Uniji. Objavili smo i

nove smjernice o horizontalnoj suradnji, u kojima je pojašnjeno kako poduzeća mogu surađivati na zakonit način kako bi u svojem sektoru pridonijela poboljšanju okoliša.

Naposljetku, 2023. ostvaren je znatan napredak u pogledu Akta o digitalnim tržištima i Uredbe o stranim subvencijama. U području primjene Akta o digitalnim tržištima Komisija je za šest digitalnih platformi utvrdila da su „nadzornici pristupa”, koji pružaju ukupno 22 osnovne usluge platforme. Akt o digitalnim tržištima obvezuje nadzornike pristupa da u potpunosti poštuju popis dopuštenih i zabranjenih poslovnih praksi, čime će se osigurati veći izbor i sloboda za potrošače i poslovne korisnike njihovih usluga.

Uredba o stranim subvencijama također se počela primjenjivati 2023. Pridonijet će uspostaviti jednakih uvjeta za poduzeća koja primaju subvencije iz trećih zemalja. Komisija sada ima ovlasti istražiti tu vrstu potpore kako bi se osiguralo da ne narušava naše jedinstveno tržište. U suprotnom, možemo primijeniti odgovarajuće mjere – novčane kazne, korektivne mjere pa čak i blokirati transakcije.

Uz sve to, neprestano nastojimo poboljšati svoje postupke i pravila kako bi bili primjereni za buduće izazove. Bez obzira na to što smo se u 2023. uspješno suočili s krizom i napredovali u ostvarivanju naših ciljeva, znam da nas čeka još puno izazova. Srećom, pokazali smo koliko smo otporni kad treba djelotvorno i dosljedno provoditi naša pravila tržišnog natjecanja.

Spremni smo.